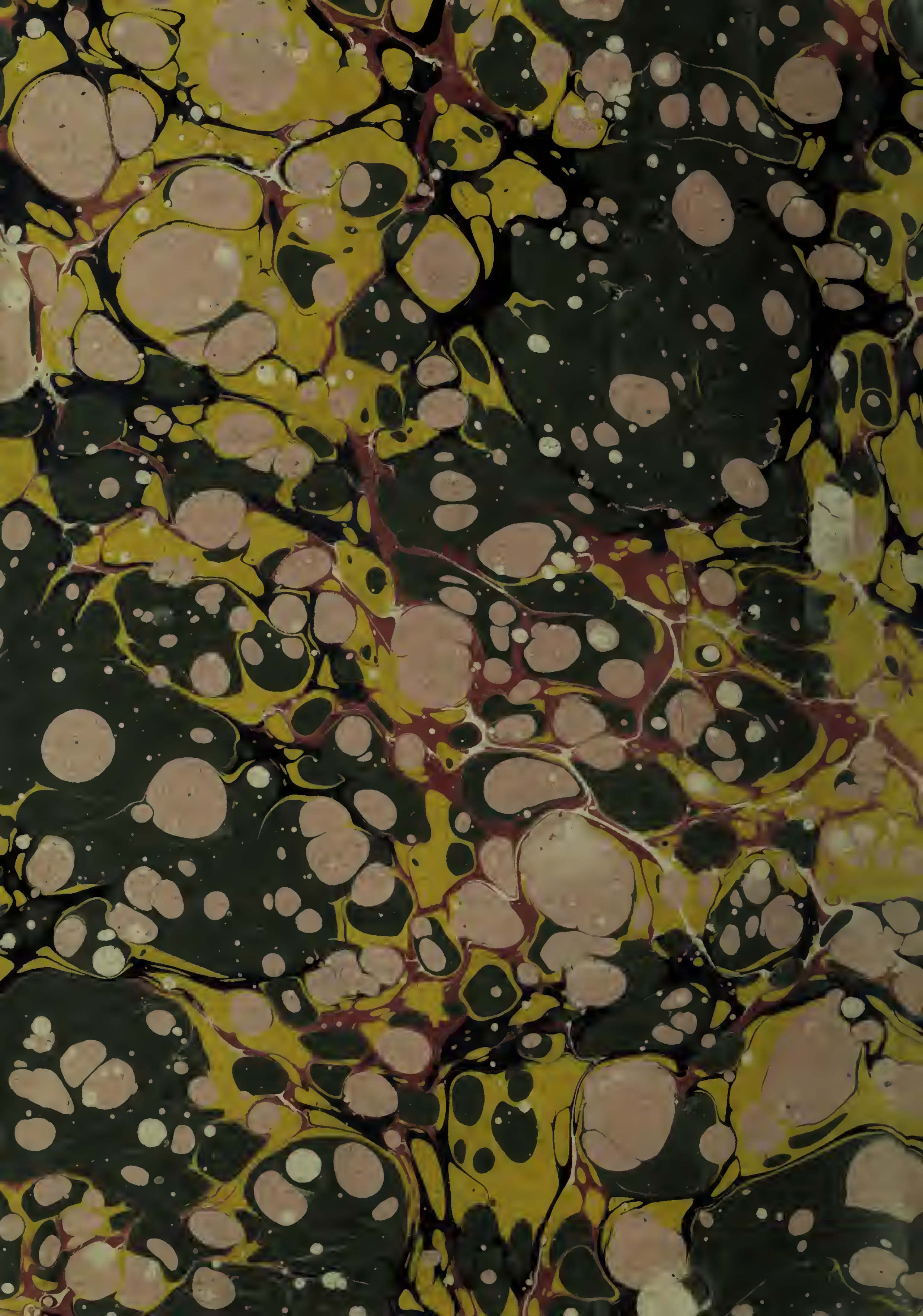
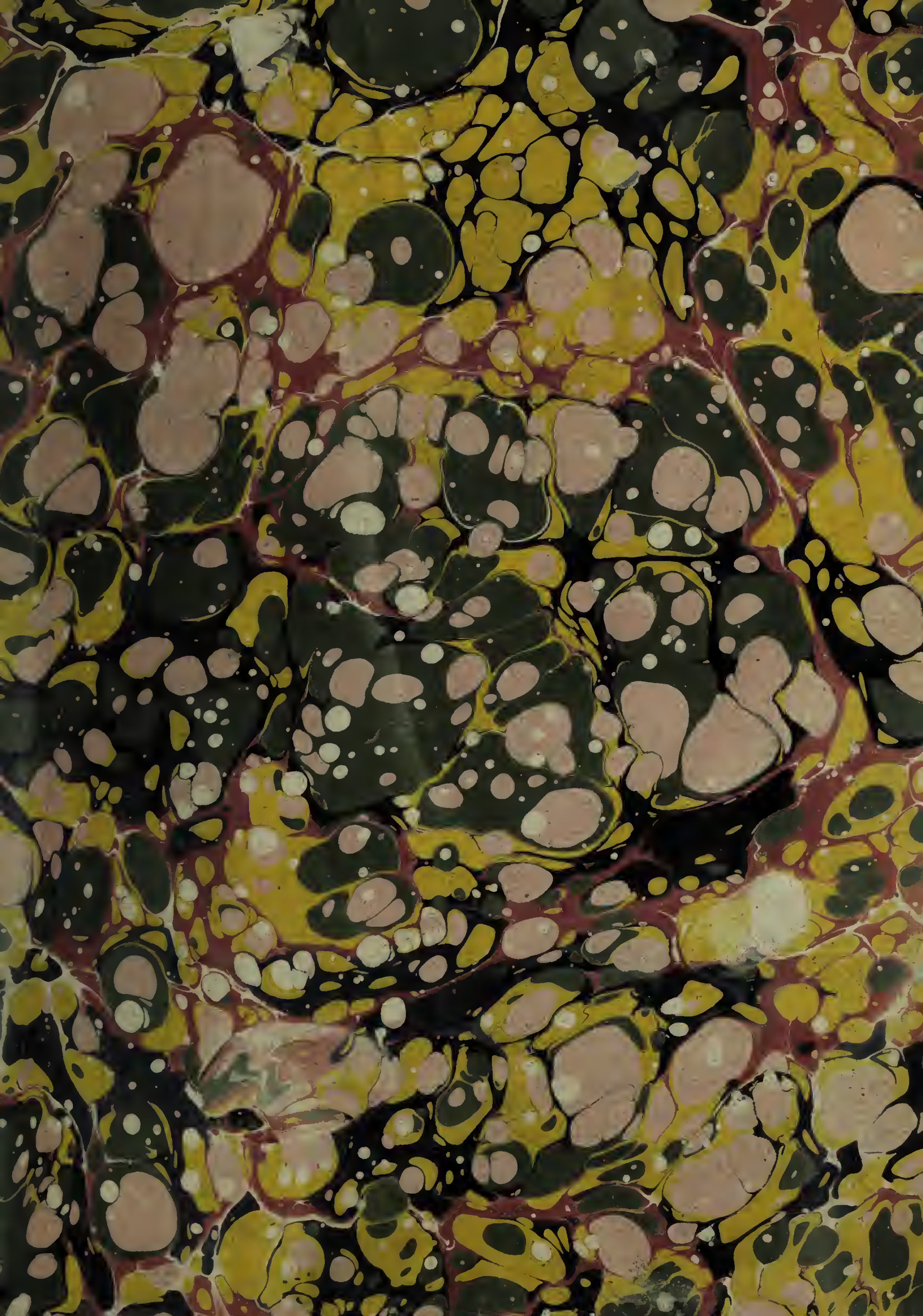

Amico Suo Optimo
Josepho Cose
Hocce Sui tentaminis academici
Exemplar
optima ei vovens
Offert
Georgius Bachmetiev —

TENTAMEN MEDICUM
INAUGURALE,
DE
VARIOLIS INSERENDIS.

QUOD,

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri,

D. GULIELMI ROBERTSON, S. S. T. P.

ACADEMIÆ EDINBURGENÆ Praefecti;

NEC NON

Amplissimi SENATUS ACADEMICI consensu,

Et nobilissimae FACULTATIS MEDICÆ decreto,

PRO GRADU DOCTORIS,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS ET PRIVILEGIIS

RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;

Eruditorum examini subjicit

GEORGIUS BACHMETIEV, *A. M.*

MOSCOVIENSIS,

Societatis Regiae Medicae Edinburgensis

Socius Extraordinarius,

Ejusdemque ad acta edenda ab electis;

Nec non

Societ. Natur. Stud. Edinb. Praeses Annuus.

Æque pauperibus prodest, locupletibus aeque;

Æque neglectum pueris senibusque nocebit.

HORAT.

Ad diem 12. Septembris, hora locoque solitis.

EDINBURGI:

Apud BALFOUR et SMELLIE,

Academiae Typographos.

M,DCC,LXXXVI.

Honos alit artes, omnesque incenduntur ad studia gloria.

CICERO.

CATHARINÆ II.

AUGUSTISSIMÆ ET POTENTISSIMÆ

OMNIUM RUSSIARUM

IMPERATRICI,

&c. &c. &c.

CLEMENTISSIMA

IMPERATRIX,

CARMINIBUS Vatum divinis, Hiſtoricorumque ſcriptis fidiſſimis, ſummas qui in poſterum laudes de TE TUISQUE factis dicentes ſunt conſecuturi, ſit iſta TUA gloria nominis ac ſempiterna fama deman-

 data ;

data; dum conſiliis TE pariter et armis imperii fines augentem, leges, per tot gentes diverſas, clementiſſimas juſtiſſimaſque ſancientem, patriaſque literas TUIS ipſius ſcriptis ditantem et illuſtrantem, concelebrant, TUUMQUE demum exemplum, QUAM jam nunc univerſa Europa miratur, poſteris regibus imitandum proponunt!

ponunt! Mihi enim ingenio tam infirmo minime convenit id aggredi, cui vel ſummi vix ingenii vires ſufficiant. Neque enim IMPERATORIAM ISTAM MAJESTATEM TUAM, *quam* TU *non armis ſolum decoratam, ſed et legibus armatam, eſſe voluiſti, ſibi pro meritis collaudandam quis facile ſuſcepe-*

rit;

rit ; neque victorias tot et tantas, quas, " TE conſilium, et tuos praebente Divos," Populus Ruſſicus clariſſimas reportavit, rite dicere qui potuerit, niſi qui divino quodam ingenio inſtinctus ſit, et veluti concitatus. Quae vero regio, quiſve populus, clariſſima TUA facta non agnoſcit quoque et collaudat ? TUIS enim ſub auſpiciis,

OPTIMA

OPTIMA PRINCEPS, Russici Imperii vires eo usque crevere, uti totas fere Asiae Septentrionalis nationes, dimidiamque ipsius Europae partem, TUÆ ditioni jam adnumeres. Quin et Chersonesum istam Tauricam, barbarae olim gentis pedibus conculcatam, in libertatem, ditionemque TUAM vindicasti, artibusque

excolendam, humanitate informandam, mercibusque ditandam, suscepisti. Quantam autem in legibus condendis, quamque gloriam TIBI immortalem peperisti; quum per immensas istas regiones pacem et securitatem subjectis TUIS undique concilies, ac culpam poena premat comes! Sed neque bellica tantum gloria laudibusque civilibus

libus contenta, patrocinium quoque literarum in TE, ac veluti tutelam, ſuſcepiſti; in Petropolin TUAM, ſicuti in quandam Muſarum arcem, doctiſſimum quemque arceſſiſti; Ruſſicaeque juventutis florem per varias Europae gentes, bonis literis inſtituendae, artibus quibuſque utiliſſimis erudiendae, cognitioneque

nitioneque naturae ſcientiiſque exornandae, ad patriam famam tum ſuſtinendam, tum amplificandam, undique dimiſiſti. Haec ſumma TUA laus eſt, quamque parem nemo antea princeps eſt unquam conſecutus. Hic eorum TUI regni hiſtoriam conſcribentium exultet triumphetque oratio oportet. Me vero hiſce tantis adeſſe

decet

decet mirantem, laetantem, tacentem. Quid enim rudi mea ac incondita voce opus eſt, inter tot gentium concentum, ac plaudente TIBI orbe terrarum! Eſt tamen hoc mihi vel omnium gratiſſimum, et in quo ſemper gloriabor, quod, Munere ac Beneficio TUO, has tenues

meas TIBI, SANCTISSIMA PRINCEPS, *ſtudiorum primitias vovere licuerit. Sera in coelum redeas, diuque apud populum* TUUM *verſeris, gentis Ruſſicae ſaluti conſulens, gloriam ejus famamque tuens, atque felix denique regnans inter felices! Haec* DEUM

IM-

IMMORTALEM adnixe precatur

SACRÆ TUÆ

IMPERATORIÆ MAJESTATIS,

Subjectus devotissimus,

Humillimusque,

GEORGIUS BACHMETIEV.

TENTAMEN MEDICUM

INAUGURALE,

DE

VARIOLIS INSERENDIS.

NULLA quam medicina erroribus eſt ſcientia magis obnoxia, neque ulla in alia error adeo nocet. Aliis enim rebus ſtudentium animos falſa pariter ac vera ſententia delectat, locum forſan praebitura opinionibus ingenioſis fingendis, quae, dum a vero aberrent, neque ordinem tamen cauſa-

rum mutare, neque vim earum conturbare valent. Variae hinc philosophorum sectae ab antiquissimis usque temporibus floruerunt, quarum aliae alias sibi disciplinas instituendas, suisque commendandas, curarunt.

Nullum vero ex hac doctrinarum successione, dum sibi quaeque invicem in suos arrogabat imperium, respublica humana detrimentum capiebat. At in medicina longe aliter res se habet. Hic enim quae falsis nititur rationibus curatio vitam ipsam tollit.

Haecce ad errorem proclivitas magna certe ex parte variae isti multiplicique machinae, qua in studenda ars nostra versatur,

verſatur, tribuenda eſt. Mihi vero liceat et aliam quoque erroris hujuſce rationem afferre, ex eo nempe quod novis ſaepe remediis noviſque curandi conſiliis, utcunque ſalutaribus, adeo pertinaciter et ſtolide reſiſtatur. Qua autem de cauſa novis iſtis remediis methodiſque quorum vis et efficacia recenti quoque experimento confirmantur, adeo reſiſtitur, non facile dictu eſt. An quod quae labore quaeruntur inviti relinquimus? An quod quas dudum jam fovemus opinionibus haecce remedia methodique adverſantur? Cavendum quidem eſt, ne novarum rerum cupidi ea amplectamur quae nocitura ſunt. Quid autem? An ex hiſce ſolummodo quas rationes allegavimus, optimis

optimis iſtis remediis, Opio, nempe, Mercurio, Corticique Peruviano, adeo olim reſiſtebatur? An ratio ex his ſolis reddenda eſt, cur Sydenhamo ſagaci variolis tam feliciter medenti ſui temporis medici adeo violenter obſtabant? Quis vero non dolet, viros alias excellentiſſimos belliſſimae iſti maximeque ſalutari inſitionis inventioni, de qua nobis hic agendum eſt, tam fortiter adverſatos eſſe; quum nulla ſit felicior medendi via ab hominibus unquam excogitata? Quae ad inventum hocce praeſtantiſſimum pertinent in unum colligere, ac pro viribus illuſtrare, ſummos artis medicae honores, ſecundum almae noſtrae academiae inſtituta, ambiens, mecum decrevi.

Ante

Ante vero quam modum morbi communicandi artificialem attingam, brevem ipſius morbi hiſtoriam contexam oportet, quippe quae ad inſitionem quoque explicandam haud parum conferat.

Variolae, quod pleriſque * nunc videtur, non multis abhinc ſeculis innotuerunt, quum apud antiquos, quibus nulli accuratiores in morbis ſuorum temporum deſcribendis, nulla hujuſce morbi deſcriptio † extet. Apud A-

* Boerhaavio, Van Swieten, Mead, et fere omnibus de hac re hodiernis ſcriptoribus.

† Vide Van Swieten Comment. in Boerhaavii Aphor. Tom. v. p. 2.

fros *, praefertim vero in Æthiopia, originem fuam cepiffe dicitur, annis fere † fexcentis poft natum Chriftum; atque Afia in Europam una cum profligatis fidelium turbis, qui bello facro merebant, migraffe. In variis deinceps Europae regionibus vel mitius vel faevius hicce morbus invaluit; paucos autem impune demittens quos femel adortus eft.

Duplicem quandam variolarum divi-

fionem

* Vide Meadii Librum de Variolis et Morbillis, p. 7.

† Secundum Reifke. Vide Mead de Var. &c. p. 3.

ſionem medici * inſtituerunt, in variolas nempe *diſcretas confluenteſque.*

Variolae † diſcretae cum rigore quodam et horrore incipiunt, quae magno deinceps calore, capitis et dorſi dolore vehementi, vomitione, inque adultis ad ſudandum proclivitate, ac in regione quoque epigaſtrica, ſimul ac preſſa ſit, doloris quodam ſenſu, excipienda ſunt. Eruptio, diem circiter quartum poſt morbum inceptum, aliquando

* Sydenhamus, aliique.

† In tradendis variolarum ſignis, auctoritatem Sydenhami, qui de medicis, propter ſuam admodum luculentam hujuſce morbi deſcriptionem, optime meretur, ſecuti ſumus. Vide ejus opera univerſa, Lugd. Batav. anno 1741 edita, p. 132. et alibi.

quando ſerius, rariſſime autem citius, apparet. Nunc quae eruptionem antecedebant ſymptomata vel multum mitigantur vel prorſus evaneſcunt; niſi quod proclivitas ad ſudandum adhuc maneat. Macularum ſubrubidarum formam, aculeorum puncta referentium, eruptio primum induit; quae maculae hic et illic circa faciem, ſeu cervicem, ſive pectus, atque per totum denique corpus prodeunt. Dolor ſimul in faucibus ſentitur, qui cum puſtulis ſurgentibus vehementior fit. Puſtulae majorem in molem indies creſcunt, inque faſtigia ſurgunt. Cutis vicinaeque corporis partes rubore et inflammatione afficiuntur. Diem circiter octavum, a primo morbi inſultu,

veſicula

veſicula quaedam, fluidum ſubflavum continens, ſupra puſtulae cujuſque apicem apparet. Poſt diem undecimum, inflammatio minuitur, puſtulaeque areſcunt, deciduntque: Ac circiter diem decimum quartum, ſive quintum, prorſus abeunt. Quum puſtulae deciderint, ſquamulae quaedam oriuntur, foveas ſaepe poſt ſeſe relinquentes. Per totum morbi curſum alvus aegro aſtringitur. Sub hac potiſſimum facie variolae regulares et benignae ſeſe oſtendunt.

Eadem ſymptomata eruptionem antecedentia, multum vero ſaeviora, variolas confluentes ſive malignas comitantur, niſi quod aegro non eadem ad

ſudandum proclivitas adſit, quodque diarrhoea eruptionem aliquando praecedat, ac per aliquot poſt dies perſtet. Citius hic fit eruptio, die nempe tertio vel etiam ante, nunquam autem ſerius, niſi vi ſymptomatis cujuſdam peculiaris eruptioni obſtetur. Quanto citius puſtulae prodeunt, tanto magis fore inter ſeſe uti confluant, videtur. Signa eruptionem praecedentia adhuc manent, neque quicquam mitigantur. Hic et puſtularum ipſarum forma *diſcretarum* puſtulis diſſimilis videtur, atque alia magis exanthemata referunt, veluti eryſipelas morbilloſque. Procedente morbo, puſtulae non in molem quaeque diſtinctam et evidentem creſcunt, ſed aliae in alias implicitae conglobantur,

globantur, faciemque veſiculae grandioris totam partem tegentis, colore ſubfuſco, quaeque, prout ſaevit morbus, magis nigra fit, ſibi induunt. Poſt diem octavum, colorata magis et hirſuta cutis evadit, donec et ipſa ſquamulis grandioribus decidat, quod, in variolis malignis, raro ante diem vigeſimum quartum accidit, forma corporis facieque puſtularum cicatricibus ſaepe lacerata. Praeter haec, et alia duo ſymptomata ſunt, variolis confluentibus propria, ſalivatio ſcilicet in adultis, inque infantibus diarrhoea.

Haecce ſalivatio fere ſimul cum eruptione conſpicitur, nonnunquam ante, aliquando poſt; diemque circa un-

deci-

decimum, gradatim minuitur, dum et tumor quoque vultus decedat, manus mox invafurus. Diarrhoea non aeque cito infantes, ac ptyalifmus adultos adoritur ; quocunque autem tempore incipiat, morbum per curfum reliquum comitatur.

Duos hunc in modum hujufce morbi ftatus raptim exhibui, neque longius progredi, vel fymptomata anomala examinando, vel etiam quae communia funt plenius explicando, quos mihi fines, ex operis natura, impofui, finunt. Variolae enim naturales opus fibi proprium vindicarent. Qui igitur morbum hac fub forma dignofcere cupiunt, Sydenhamum, aliofque fcriptores practicos,

ticos, adeant. Mihi enim, utpote qui ſatis jam in limine diſſerui, ad modum iſtum morbi ſano corpori communicandi, quae vocatur inſitio, feſtinandum eſt.

De indole vero morbi pauca quaedam dicenda ſunt; quippe quae cognita et ad morbum inſerendo communicandum et inſitum tractandum multum conferant. Quanquam autem copia hic mihi detur eruditionem quandam medicam oſtentandi, dum vel aliorum hypotheſes proferre vel refutare licet, ab Rhaze iſto, qui primus * de hoc morbo ſcripſit, ad viros deinceps clariſſimos, uti

* Vide Friend's Hiſtory of Phyſic, Tom. ii. p. 190.

uti Hoffmannum, Violente, Hahnium, aliosque progrediens, nullam tamen hujusmodi rationem inire statui. Quos enim alii errores errarunt, praesertim quum quae eos refellant argumenta in libris inveniantur, quorum cuique copia est, et scriptorem pariter recensere piget, et lectorem perlegere. Sententiam igitur istam quae potissimum valet, quaeque ponit materiam variolosam in fluida nostra uti fermentum agere, eaque ad naturam suam assimilare, solummodo hic referre in animo est.

Quoniam haecce opinio, quae alias aliis temporibus facies * induit, multis morbi

* Vide sententias quas circa hujus morbi naturam.

morbi phaenominis analogiaque chemica ſtabiliatur, fidem ſibi haud immerito conciliavit. Sunt autem quae ei objiciantur; quorum pauca nunc proferam.

Neque enim, ſi variolae ex fermentatione penderent, atque fluidorum noſtrorum exinde aſſimilatione, quicquid eſſet cauſae, cur hicce proceſſus, ſimul ac inceperit, unquam deſineret, quum chylus ſyſtemati perpetuo ſuppetat, atque in ſanguinem ejus nutriendi cauſa convertatur, ac nova ſemper materia ſic fermenti varioloſi actioni ſubjiciatur.

Fermen-

ram Rhazis, Sydenhamus, multique alii protulerunt.

Fermentationem non esse morbi causam ex aliis quoque rebus colligitur. Quum enim, quod aliquando accidit, mulieres gravidae variolis correptae morbum cum foetu in utero * non communicent; vel † quum infans in lucem editus

* Talis casus narratur in epistola Boerhaavii ad Bassandum. Vide Swieten Comment. in Boerh. Aphoris. Tom. 5. p. 72. Similes quoque casus inveniuntur apud Phil. Trans. abridged, Tom. iii. p. 308. et Mead de Variol. et Morb. p. 65. &c.

† Talis autem casus, in Comment. de Rebus in Scient. Natur. et Medicinae Gestis Lipsiae, Vol. xxiii. Pars i. ex Freid. Christ. Stolleri Observ. Medic. &c. desumptus hisce verbis refertur: 'Foemina, quae puerperii calamitates saepius feliciter erat passa, neque tamen variolis laboraverat, edidit aliquando partum, mortuum quidem, veris tamen variolis obsessum. Post octo annos autem, ipsa variolis confluentibus est affecta.'

editus variolarum pustulis coopertus sit, dum mater, nunquam antea correpta, immunis evadit, neque nisi multo post tempore hocce morbo plectatur; in hisce casibus fermentatio vix causa esse videtur, quoniam ex fluidis matris et foetus adeo inter se connexis, aliisque ex aliis mutuo pendentibus, nulla ratio reddi potest, cur alter immunis evadit alterve corripiatur.

Praeterea, sanguis ipse solus, si naturae contagionis assimilatus esset, morbum insitione communicare debet. Quumque hac de re dubitarem, experimentum instituere quo certior fierem decrevi, quod tamen exsequi non potui,

tui, variolis eo tempore hac urbe * exulantibus, neque quenquam inveni cui volenti eas infererem. Hoc autem experimentum fine fucceffu inftitutum poftea didici, auctoritate nifus illuftriffimi Baker †. Ac, ne plura dicam, quum nec ex hac hypothefi, neque quacunque ex alia, quam fcio, ratio fat probabilis reddi poffit feu fyftematis adeo mutati, uti labem variolofam non iterum accipiat, five morbi ad cutem propulfi; hypothefis ideo ipfa parum fufficit, atque hinc falfa aeftimanda eft.

Quoniam viros tot clariffimos hujufce morbi caufa adhuc latuit, adolefcenti

* Edinburgo.

† Vide Baker, Inquiry into the Merits, &c. p. 7. Lond. 1766.

centi certe artem ſuam in limine ſalutanti, eſſe dedecori nequit, et ipſum cauſam latere. Medici vero prudentis, morbi cauſam ignorantis eſt, ejus effectus diligenter perſpicere, operamque ſuam navare, ut ſaevitiam eorum mitiget cohibeatque. Ac in variolis morbum * inflammatorium hi effectus conſtituere videntur, ad corporis ſuperficiem praecipue tendentem. Diatheſis haec phlogiſtica ex febris natura ſat apparet, quae ſynocha † eſt; et ex effectibus

* Vide Illuſtriſſ. Cullen, Firſt Lines, Vol. ii. p. 127. edit. ult.

† Hujuſce febris definitionem Clariſſ. Cullen his verbis complectitur: ‘ Calor plurimum auctus, ‘ pulſus frequens, validus, et durus; urina rubra; ‘ ſenſorii

fectibus ſalutaribus quos regimen antiphlogiſticum rite adhibitum edit. Quumque morbi omnes inflammatorii in morbo prorſus contrario, debilitate nempe, deſinere poſſunt, variolae nonnunquam malignae vel confluentes evadunt, in quibus febris, cui typhi * natura eſt, debilitatiſque ſigna alia manifeſta, methodum aliam medendi, quam quae in ſtatu inflammatorio adhibebatur,

' ſenſorii functiones parum turbatae.' Vide ejus Synopſin Noſol. Method. &c. Gen. iv.

† Idem. cel. vir hanc typhi definitionem tradit: ' Morbus contagioſus; calor parum auctus; pulſus ' parvus, debilis, plerumque frequens; urina parum mutata; ſenſorii functiones plurimum turbatae; vires multum imminutae.' Vid Gen. v.

hibebatur, nunc eſſe adhibendum indicant.

His igitur generaliter de morbo poſitis, ad inſitionis naturam particularem examinandum nunc accedam.

Inſitionis inventio, ſicuti et multae aliae inventiones utiles, forte fortuna*, quod videtur, obvenit, quum nec inventorem, neque quo demum tempore ſit inventa, novimus. Circaſſenſibus † autem haec inventio tribuitur, atque ex Graecia deinde per totam Eu-

* Vide Kirkpatrick's Analyſis of innoculation, &c. p. 106.

† Vide Mead de Variol. et Morb. p. 74.

ropam migraſſe dicitur. Quum primum in Europam inſitio allata eſſet medicorum alexipharmicorum pernicioſa methodus variolas tractandi apud multos adhuc valuit, quae funeſtam morbi naturam adeo augebat, ut tum recte diceretur,

" Quaeſitaeque nocent artes; ceſſere magiſtri,
" Phillyrides, Chiron, Amythaoniuſque Melampus;
" Saevit et in lucem Stygiis emiſſa tenebris
" Palida Tiſiphone————
" Inque dies avidum ſurgens caput altius effert *."

Nihil igitur ad ſtrages, quas hic morbus edidit, cohibendas magis apta quam inſitio videbatur. Attamen multum ei utcun-

* Vide Virgilii Georgica, Lib. iv. l. 549.

utcunque ſalutari reſiſtebatur. Pravam hanc de inſitione opinionem refutavit experientia, tempus vicit, atque morem ſalutarem late jam per gentes propagavit. Regiis enim exemplis inſitio nunc ſancitur, ex quibus nullum magis omni laude dignum quam quod SAPIENTISSIMA RUSSIÆ IMPERATRIX, ante populi ſui oculos, exemplum edidit, quum, ſuam populi ſaluti ſalutem poſtponens, IPSA fere prima omnium SESE inſitioni ſubjiceret, eamque illuſtriſſimi hujus exempli ope per fines imperii propagaret.

Si quis putet inſitionem, utcunque ſalutarem, adverſum variolas iterum ingruentes non valere, opus Doctoris Baylies

Baylies * Regis Boruſſorum Archiatri, adeat; quod ſi perlegerit, quaeque a Doctoribus Archer †, Watſon, et Barone Dimſdale ‡, de inſitione dicuntur, aliorumque || multorum ſententias, quae hic

* Vide ejus Facts and Obſervations relative to Inoculation in Berlin. Edin. 1781.

† Hicce cel. vir. affirmat, in Epiſtola ad Doctorem Baylies ſcripta, quae in p. 5. operis jam citati invenienda ſit, ſe nunquam noviſſe aliquem per ſecundum vicem, poſt inſitionem variolis laborantem, quanquam ſub cura ſua in Noſocomio ad variolas curandas et inſitionem exercendam Londini inſtituto, praeter alios, viginti ſex mille aegros habuiſſet.

‡ Hi cl. viri longa et lata experientia edocti eandem ſententiam confirmant.

|| Baker, Bromfield, Monro ſenior, plurimique alii.

hic afferri poſſunt, ſimul conferat, praejudiciis renunciet oportet. Sin autem nil eum eorum auctoritas moveat, quae a me hic ſint dicenda certe minime valebunt. De inſitione capitibus ſequentibus diſſeremus.

I. Quo praeſertim vitae tempore inſitio fieri debet;

II. De aegri cui variolae inſerendae ſunt conſtitutione;

III. De anni tempeſtate inſitioni maxime accommodata;

IV. Quae ante inſitionem debent parari;

V. Quae ad inserendum materia seligenda est;

VI. Quae, durante infectione, tractatio esse debet;

Quaerendum est.

I. Quo praesertim vitae tempore insitio fieri debet.

Quum, ut ante notavimus, contagio variolosa morbum inflammatorium cieat, qui variolas inserunt aetatem istam seligere debent, si penes eos sit selectio, in qua scilicet inflammatio facillime vincitur. Infantiam insitioni esse maxime accommodatam pariter ipsa ratio et experientia demonstrant; et, quan-

quanquam infitio feliciffimo cum fucceffu fit quocunque vitae tempore * faepe adhibita, nulla tamen aetate felicius fieri, quam ex duobus a natu annis ad ufque pubertatem medici † notarunt. Ante vero quam infans fit duos annos natus, prudentis eft infitionem vitare. Praeter enim morbos varios, quibus haec aetas eft obnoxia, quique variolas faeviores reddere poffunt, convulfiones, nempe, variaeque canalis alimentarii affectiones, et quod admodum difficile fit hujufci aetatis infantibus

* Vide Schultz's Account of Inoculation, &c. p. 4. Dimfdale, aliique.

† Vide Dimfdale's prefent Method of Inocul. p. 9. et Cullen's Firft Lines, Vol. ii. p. 152.

infantibus ſuadere ea quae neceſſaria ſunt per morbi curſum aſſumere, hoc quoque timendum eſt, ne quae ex neceſſitate inflammatio fit tenues ſuos ſpiritus teneraque corpora pervellat exhauriatque, ac variolarum ſpeciem quandam malignam edat, quoniam hiſce infantibus plures puſtulae * adnaſcuntur, quam in maturioribus fit. Attamen, ſi morbus adeo valeat, ut difficile ſit eum via naturali ingruentem repellere, ad inſitionem hic, ſumma tamen cum cura, confugiendum eſt, ne infectionis naturalis periculum infans ſubeat. Poſt annum aetatis ſecundum elapſum, quanto citius infanti variolae inſe-

* Vide Dimſdale's preſent Method of Inoculation, p. 11.

inferuntur tanto melius, quum, et foras exire infantes tum cupiunt, et neceffitas faepe fit eos huc et illuc geftandi, unde morbo naturali obnoxii evadunt. Curfus enim morbi in infantibus plerumque adeo mitis eft, ut infitio jufte et fine periculo adhibeatur. Et puberes majorefque natu quoque variolarum adhuc expertes infitione quamprimum uti debent; quippe quae neglecta et formae et ipfae vitae olim noceat. Neque enim quod morbum adhuc effugerint ideo certum eft, nihil poft periculi fubituros, praefertim quum

" Quid quifque vitet, nunquam homini fatis
" Cautum eft in horas;"

quumque inſitio feliciter omni vitae tempore adhibita ſit.

II. Quae ſit aegri cui variolae inſerendae ſunt conſtitutio.

Quo quiſque ſanior ſit, eo facilius morbum quemcunque feret. Quibus igitur firma corporis conſtitutio contingit, facile iis medicus auxiliatur. Sed multi ſunt quibus non eadem eſt felicitas, quos diligentiſſime curare medicum oportet. De nullis tamen niſi de morbis chronicis hic nobis dicendum eſt; neque enim ſana mente quis in animum induxerit variolas cuivis morbo acuto laboranti inſerere. Qui vero morbo chronico

chronico laborant liberius * tractari possunt, quam olim existimatum est, ex argumentis forsan eorum qui insitioni obstabant, quique scrophulam, aliosque morbos corpori inhaerentes variolis insitis excitos, esse ponebant. Haec autem aliaque argumenta experientia delevit; ac, contra, comprabatum est, tales corporis habitus aliquando in melius esse post variolas conversos † ; quumque scrophula aliique pravi habitus cursum variolarum mitem ‡ exhibuerint,

* Vide Cullen's First Lines, Vol. ii. p. 150. ; Bromfield's Thoughts, &c. p. 6. ; Dimsdale's present Method of Inoculation, p. 12.

† Vide Cullen's First Lines, Vol. iv. p. 364.

‡ Vide Cullen, Bromfield, Dimsdale, ut antea citatos.

rint, hinc colligitur, eos hoc modo affectos, pro infectione communi, mitiorem quendam morbum ſubituros, dum rite ad morbum recipiendum parentur; mulieribus etiam gravidis inſitio * adhibita fuit; ſed, hoc niſi res ipſa flagitet, haudquaquam fieri debet.

III. De anni tempeſtate inſitioni maxime accommodata.

Ver et autumnus, utpote anni tempeſtates mitiſſimae, caeteris tempeſtatibus anteponi ſolebant. Attamen minime hoc experientia comprobatum eſt; plures enim puſtulae ex verna † inſitione

* Vide Dimſdale on Inoculation, &c. p. 21.

† Vide ejuſdem operis, p. 14.

ſitione quam aliis tempeſtatibus ſaepe proveniunt; autumnuſque *, ob morbos varios epidemicos, qui tunc ſaeviunt, non ſat tutus habendus eſt. Ad inſitionem tamen quocunque anni tempore † confugi poteſt, dum ſedulo caveatur ne vel ſummus calor, vel frigus ſummum, adſit.

IV. Quae ante inſitionem debent fieri.

Olim in uſu fuit eos, quibus variolae inſerendae erant ante menſem ‡

I circiter

* Vide Baker's Inquiry, &c. p. 6.

† Cullen's Firſt Lines, Vol. ii. p. 153.; Dimſdale on Inoculation, p. 6.; Bromfield's Thoughts, &c. p. 26.

‡ Vide Kirkpatrick's Analyſis, &c. p. 302.

circiter quam inſitio fiebat praeparare. Brevius aliquanto nunc fit, et nullum fortaſſis incommodum oriretur ex intervallo etiam breviore introducto. Quum enim praeparatio praecipue conſtet regiminis antiphlogiſtici uſu, per dies certe novem vel decem *, quod commune eſt, conſtitutio corporis vel firmiſſima attenuetur oportet ; periculumque imminet ne conſtitutio nimis fracta in variolas confluentes irruat †. Caſus iſti pauci funeſti, qui inſitionis naſcentis culpandae anſam praebuerunt, ad

* Vide Dimſdale on Inoculation, p. 18. ; Baker's Inquiry, &c. p. 6.

† Bromfield quoque putat, nimiam praeparationem ſaepe nocere. Vide Thoughts ariſing, &c.

ad longam hanc praeparationem ſunt fortaſſis referendi. Variolas ipſe quibuſdam non ante praeparatis inſerui, quod et multis in aliis factum vidi, quibus omnibus morbus contingebat mitiſſimus *. Verum etiam ii qui firmiſſimi ſunt, et quibus ideo praeparatio neceſſaria videtur, diaeta tenuiore victitantes, atque unum alterumve diem cibo a carne confecto abſtinentes, priuſ-

* Illuſt. Baro Dimſdale tamen ipſe, in opere ſuo ultimo, cui titulus, Tracts on inoculation, &c. Londini anno 1781 edito, ſe variolas ſaepe inſeruiſſe ſine ulla praeparatione, et nihil exinde incommodi obſervaſſe refert; Vide p. 125. et ſeq. Felices quoque inſitionis effectus ſine praeparatione videre licet apud Monro ſenior. Account of Inoculation in Scotland, p. 18.

priusquam insitio sit, ab omni diathesi inflammatorio liberabuntur.

Mercurialia, praesertim mercurius * dulcis, cum stibinis conjuncta, uti propriae praeparationes plerumque adhibitae sunt. Haecce remedia ex hoc fortassis originem suam deducunt, quod Boerhaavius † arbitratus sit horum metallorum conjunctionem antidotum esse adversus virus variolosum. De hoc vero effectu peculiari dubitare licet. Neque aliter, nisi ut evacuans, mercurius dulcis agere potest. Sed, quum tormina mercurius saepe gignit, et pauca

* Dimsdale on Inoculation, p. 18.; Kirkpatrick, Baker, multique alii.

† Vide Aphor. 1392.

pauca quidem ejus copia ptyalifmum aliquando cieat, laxativum pro eo fubftituere magis e re effet, cujus operatio minus debilitans et refrigerantior evaderet, uti tartari cryftalli, aliique fales neutrales. Talis praeparatio firmioribus et magis plethoricis convenit; fed, in infirmioribus tenuioribufque, alia tractatio requiritur. Iis diaeta generofior, vinique ufus moderatus, prout res pofcit, concedi poteft *.

Noctu opii exhibitio, durante praeparatione, in utroque cafu, ad morbum mitigandum conferre poffit. Opium enim, quod notum eft, irritabilitatem

K fenfi-

* Vide Dimfdale on Inoculation, p. 20.

ſenſibilitatemque minuit ; ideoque veriſimile eſt, hoc remedium utile fore ad actionem contagionis varioloſae frangendam, corpus ejus effectibus minus obnoxium reddendo.

Inſitio facta inter menſes mulierum nihil nocet *. Sin autem poſſit inſitio differri, melius eſt, quum inter menſes fieri minime iis gratum ſit.

V. Quae materia ſit ſeligenda, et quo pacto adhibenda ſit.

Medici olim arbitrantur eſſe maximi momenti materiam inſitioni rite accommodatam

* Vide Dimſdale, p. 21.

modatam ſeligere; infectionem variolosam opinantes et alios morbos corpori ejus, cui materia detracta eſt, inhaerentes poſſe communicare. Experientia docti, hanc opinionem eſſe falſam reperimus, materiamque, aegris aliis morbis laborantibus detractam, ſolas variolas * communicaſſe, materiamque quoque, de variolis malignis detractam, ſpeciem mitem † ediḍiſſe. Prudentis tamen eſt, materiam ei detrahere omni exceptione majori; quanquam ex iis quae diximus videtur, nihil opus eſſe, rebus urgentibus, attentione admodum ſcrupuloſa. Neque multum refert

* Vide Kirkpatrick's Analyſis, p. 172. et Monro ſenior, Account of inoculation in Scotland, p. 44.

† Kirkpatrick's Analyſis, &c. p. 167. et ſeq.

refert materiae variolofae maturitas, quum vel humor maxime * exiguus de puftula detractus ad morbum communicandum fatis valeat. Idem quoque dicendum eft de hoc, an materia aegro variolis naturalibus an infitivis paretur, locus ubi inferta fuit materia omni alio a nonnullis † praeponitur. Materia adhuc recens certius quidem agit; attamen, etfi fcalpello aliquantum fervatum, halituque vel aquae calidae vaporibus ante madefactum, quam adhibeatur, variolas pariter ciet.

Quod

* Dimfdale on Inoculation, p. 27.; Baker's Inquiry, &c. p. 9.

† Dimfdale, p. 28.

Quod ad ipſam operationem attinet, quae a Barone Dimſdale deſcripta ſit, ea optima videtur *. Sagax ille medicus inciſionem tenuem ſcalpello, cujus punctum materia varioloſa imbuitur, in parte brachii carnoſa, ita ut cutem tantum veram attingat, faciendum vult, parvique deinde vulneris labia aperienda, materiamque varioloſam ibi deponendam, ſcalpellum ſuper orificium abſtergendo. Inciſiones ſimiles fieri poſſunt una alterave parte brachiorum amborum, ad majorem ſecuritatem. Vulnera tunc ſine ulla curatione relinquenda ſunt †.

* Vide Dimſdale's preſent Method of Inoculation, p. 24.

† Idem, et Baker's Inquiry, p. 9.

VI. Quae, durante infectione, tractatio esse debet.

Simul ac infectio incipit, eadem fere symptomata occurrant, quae in variolis naturalibus, quaeque antea descripta sunt. Mitiorem tamen prae se ferunt faciem ac ut plurimum discreta sunt. Attamen insitionem variolae confluentes, quanquam raro, interdum excipiunt, quod ad majorem systematis proclivitatem in putredinem ruendi fortassis referendum est *. Quae hic obveniunt symptomata, eadem quoque sunt, ac in variolis via naturali allatis.

Post insitionem factam, ut omnis calor aegro longe absit oportet. Atque ut

* Vide Cullen's First Lines, Vol. ii. p. 161.

ut quam maxime regimine antiphlogiſtico utatur. Quod ad infirmos tamen debileſque attinet, iis magis, prout res poſtulat, indulgendum eſt.

Non niſi die ſecundo poſt factam inſitionem infectio apparet *, et tum, ope tamen lendis, contractio videtur cutis circumcingentis, maculaque flava circa inciſionem. Hoc morbi tempore mercurii dulcis praeparationem ſub quavis forma, exhibere in uſu † fuit. Eadem autem objici poſſunt mercurio hic adhibito, ac antea in praeparationibus. Immo et magis periculoſus hic uſus ejus eſt, quippe qui pravos effectus edere poſſit,

* Vide Dimſdale's preſent Method of Inocul. p. 30. et 31.

† Idem, p. 31.

possit, os nempe frigori expositum laedendo, dum mercurius operetur. Ea tamen frigoris commoda sunt, uti refrigeratio interpellata non facile compensaretur ullo commodo ex mercurio dulci quaerendo; praesertim quum opinari liceat, remedium istud eo maxime prodesse, quod vi sit praedita purgativa. At, pro eo remedia alia, aeque efficacia, sales nempe neutrales, sennam, mannam, jalapam, &c. substituere possumus.

Die * quarto vel quinto post variolas insertas, pruritus quidam ab aegro sentitur

* Quae de progressu infectionis narrantur, ex auctoritate Dimsdale praecipue scripsimus. Vide Dimsdale on Inoculation, p. 30. et seq.

ſentitur ea in parte qua fiebat inſitio, quae inflammata videtur, duraque tactu eſt. Simul parvula puſtula, fluidum lucidum continens, eſt videnda. Diem circiter ſextum dolor quidam et rigiditas in axilla ſentitur, quod plerumque pro bono felicique omine habetur; quia ſymptomata eruptiva cito advenire hinc colligitur, morbique lenitatem in futurum tunc licet augurari. Die ſeptimo, vel, quod ſaepius, die octavo, ſymptomata febrilia eruptionem antecedentia, levis ſcilicet capitis dolor dorſique etiam dolor ſe invicem excipientes, rigores quoque et calores alternantes, apparent. Hoc etiam tempore, ſapor ingratus halituſque foetidus interdum notantur. Diem circiter de-

cimum vel undecimum, efflorefcentia quaedam circularis, mole majore vel minore, partem incifionis externam circumambiens, plerumque invenitur, qua vifa, fymptomata cuncta molefta magna ex parte, evanefcunt.

Hunc curfum tenet morbus infitivus apud aegros plerofque, quo tempore fymptomata adeo mitia funt, ut vix operam medicinae poftulent, nifi quod tenui diaeta opus fit, purgatioque, quum e re videatur, exhibita, una cum aquae frigidae ufu libero, aegro fitienti, utque aere frigidiufculo corpus exponatur *. Quod ad hocce remedium, frigus

* Vide Cullen's Firft Lines, Vol. ii. p. 163. ; Dimfdale on Inoculation, &c. p. 35. et feq.

frigus nempe, pertinet, quae exinde beneficia derivanda ſunt a viris illuſtriſſimis * adeo comprobata ſunt, ut nihil amplius a me ad efficaciam ejus ſtabiliendam poſſit afferri. Per totum morbi curſum, corporis frigori expoſitio multum prodeſt; ſed praecipue huc confugere oportet ante ſymptomata eruptiva, quae ſaepe ſymptomata tantum mitigat, ut, niſi ex puſtulis poſtea, morbus vix ab aegro ſentiatur. Aeger nunquam in lectum relegandus eſt, ſed, quam maxime fieri poteſt, abſque fatigatione, aeri ſemper aperto credendus. Sic aegri plerumque recreantur, membra ſomno refoventur, cibique appetentia

* Monro ſenior, Cullen, Dimſdale, Baker, et alii.

tentia excitatur. De corporibus tamen tenellis, tempeſtate praeſertim ſaevi-ente, ſedulo cavendum eſt. Si frigore laedantur, potionibus cardiacis aegri refovendi ſunt. Poſt eruptionem com-pletam, diaeta fortior adhiberi licet, donec gradatim ad priſtinum victitandi morem aeger denique reſtituatur.

Haec ſufficiunt ad generalem curan-di methodum in aegris pleriſque, quae plurimum ad morbum mitigandum va-let.

Exempla tamen quaedam ſunt mor-bi, vel ex ipſa aegri conſtitutione cor-poris, vel ex aliis rebus quibuſdam non vitandis, in pejus indies ruentis. Ac

morbi

morbi futuri naturam conſtituere nonnulli conati ſunt, ex ſignis quae pars iſta cui inſitio fit, exhibere ſolet *. Pravam variolarum ſpeciem exinde augurantur, quum mutatio ea in parte tarda ſit, quumque inciſio, pro rubro et inflammato colore, palleſcit, margineſque ejus plani ſint, neque moleſtus quicunque ſenſus adſit. Haec morbi facies interdum ad uſque diem quintum vel ſextum permanet, adeo ut dubium ſit an inſitio ſucceſſerit necne. Inflammatio his in caſibus liberiore purgationis uſu augetur; quae tamen non ſine diſcrimine adhibenda eſt; animum enim

 ſedulo

* Vid. Dimſdale on Inoculation, p. 30.

ſedulo ad febris naturam, corporiſque robur, advertendum eſt.

Quando morbus inſitivus morbum naturalem refert, eadem curandi methodus, quae morbo naturali convenit, inſtituenda eſt. Si inflammatio multa ſit, evacuantium magis aſſidua exhibitio, regiminiſque antiphlogiſtici, adhibeatur oportet; quumque pulſus durus fiat, ac ſymptomata multum augentur, etiam ad venaeſectionem eſt confugiendum *. Emetica † quoque multum profutura ſunt; quoniam peculiaris ſtomachi affectio, durante morbo, ea indicare

* Cullen's Firſt Lines, Vol. ii. p. 163.

† Ibid.

care videatur. Convulſiones epilepticae, durante febre eruptiva, interdum obveniunt, quae ſemel tantum vel bis ingruant, veſpere eruptionem praecedente, plerumque ſecunda eſſe cenſentur. Sin autem ſaepius et plures ingruant, adverſae aeſtimantur, ac quam primum repellendae ſunt. Ad hoc efficiendum, nihil aptius illuſtriſſ. Cullen * reperit, quam opium in larga doſi adminiſtrare. Poſt eruptionem completam, ad nulla fere remedia confugiendum eſt, niſi ſymptomata perſtent vehementia, quod, ſi fiat, ſique inflammatio magna ſit, regimen antiphlogiſticum adhuc adhibendum eſt.

Si

* Cullen's Firſt Lines, Vol. ii. p. 164.

Si debilitas vero plurima ſit, ac fluidorum ſtatus putreſcens, quales variolas malignas plerumque comitantur, corticis Peruviani tunc, vinique aliquantum exhibendum eſt, aegroque acidis nitroque ſaepe * utendum. Sunt qui opiata † a quinto morbi die ad uſque finem adhiberi, volunt ‡. Epiſpaſtica multum proſunt ad ſymptomata quaedam mitiganda, qualia ſunt, faucium affectio, deglutitio difficilis, ſalivaeque excretio gravis.

Quum efflореſcentia eryſipelati ſimilis per univerſum pandatur, multum periculi

* Vide Gullen's Firſt Lines, Vol. ii. p. 166.

† Idem.

‡ Idem, p. 167.

periculi affert; quod ad depellendum, a frigore nimio abhorrere, et ad remedia tonica confugere, aegrum * oportet. Hunc in modum generalem morbi tractationem instituere sum aggressus. Symptomata quidem anomala quaedam non retuli; quippe quae, quum eadem iis non sit semper facies, non facile describantur, quaeque igitur prudentiae medicorum, sicut e re videatur curandae, commendentur oportet.

Haecce morbum applicandi methodus, applicatumque curandi, morbum adeo mitem lenemque efficit, uti nemo

O fere

* Vide Dimsdale, p. 45.

fere nunc hoc morbo tollatur. Neque vitam ſolam tuetur inſitio, verum pulchritudinem quoque formamque conſervat. Morbus enim antea hicce ſaevus, ſi vitae quando aegri pepercisſet, foeda ſaepe vulnera poſt ſe reliquit, adeo ut formoſiſſimis antea pulcherrimiſque, in quos, ob formam venuſtam, omnium oculi converſi ſunt, facies turpis et deformis fieret. Ne vultus hoc modo deturpetur, multae ſunt inventiones excogitatae; quum autem in vultu tegendo plerumque verſentur, quod neceſſario calorem ea in parte accumulat, inutiles omnino eſſe videntur, neque quicquam unquam commodi certioris exinde provenit. Sed, ut frigus, debito modo adhibitum, ad morbum

mitiorem

mitiorem reddendum adeo valet, haud improbabilis videtur, quod frigida subinde vultus lavatio ad faciem conservandam multum conferre possit.

Hisce generalibus de morbo jam perfectis, necessarium fortassis videatur, quae demum sit variolarum insitivarum lenitudinis causa inquirere. Atque hic silentio praeterire non possum quam hac de re Doctor Gardiner, Collegii Regii Medicorum Edinensis nuper Praeses, sententiam protulit. Ante vero quam eam tradiderim, liceat mihi publicam hanc occasionem arripere meum in illum animum gratissimum, ob multa ista commoda, quae per quatuor annos, jam domo ejus utens, ex consiliis

consiliis amicis, praeceptisque doctis, accepi, testandi ; quod et lubentius facio, quoniam tanta est viri humanitas, modestia, tamque alta eruditio, ut ne vel adulationis suspicio esse possit. Vir hicce ingeniosus putat, contagiones omnes per salivam in stomachum recipi, primumque et ab initio in istud organum agere. Quae vero ad hanc sententiam confirmandam argumenta ab illo allata sunt, ea hic referre non possum ; sed ad ipsum opus * lectorem remitto. Lenitudinem igitur variolarum insitivarum huc referendam esse censet, quod in partem minoris momenti,

* Vide Gardiner, Observations on the Animal Oeconomy, &c. Edinburgi anno 1784 edit.

menti, quam eſt ſtomachus, earum contagio primum * agat; quum, contra, variolae naturales, ſi contagio in ſtomachum recipiatur, in ſyſtema generale durius quoddam efficiant neceſſe eſt; ob multam ſenſibilitatem, magnamque hujuſce organi cum aliis corporis partibus ſympathiam. Haecce ſententia, quum admodum veriſimilis ſit, cauſam variolarum inſitivarum lenitudinis quadam ex parte indicare videtur. Ad quaeſtionem tamen plenius ſolvendam, huc quoque ſpectare oportet, quod nempe morbum cito advenire ante cognovimus, atque quod hinc corpus ei ingruenti praeparare

P poſſimus.

* Vide operis jam citat. p. 101.

poſſimus. Hinc quae variolas minus noxias poſſunt efficere nobis ante ſuppetunt, quaeque eas adaugent, poſſumus vitare. Hinc timore, aliiſque animi pathematis, quae contagiones ſaeviores reddunt, reſiſti poteſt, ac quae mala edunt diaeta regimenque prava vitantur.

FINIS.

